

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-782
Konu : Soru Önergeleri

02 Mart 2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 24.01.2012 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.00-43933 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Kütahya Milletvekili Alim IŞIK'a ait 7/2981 ve 7/2982, Erzurum Milletvekili Oktay ÖZTÜRK'e ait 7/2983 ve 7/2984, Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran BULUT'a ait 7/2985, Giresun Milletvekili Selahattin KARAAHMETOĞLU'na ait 7/2986, Hatay Milletvekili Refik ERYILMAZ'a ait 7/2987 ve Ordu Milletvekili İdris YILDIZ'a ait 7/2988 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1-Görüş 7/2981 (3 sayfa)
- 2-Görüş 7/2982 (2 sayfa)
- 3-Görüş 7/2983 (2 sayfa)
- 4-Görüş 7/2984 (5 sayfa)
- 5-Görüş 7/2985 (3 sayfa)
- 6-Görüş 7/2986 (1 sayfa)
- 7-Görüş 7/2987 (5 sayfa)
- 8-Görüş 7/2988 (1 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ**Önerge Sahibi****: Oktay ÖZTÜRK**
Erzurum Milletvekili**Esas No****: 7/2984**

2007 ve 2008'de yaşanan kuraklık sonucu arpa üretimi 9 milyon tondan 5,2 milyon tona düşmüştür. Aynı şekilde diğer yem hammaddesi üretiminde büyük azalmalar yaşanmıştır. Üretim azalınca daha yüksek fiyatlarla yem hammaddesi ithalatı yapılmıştır. Bu dönemde yemin fiyatı yüzde 100'den daha fazla artmıştır. Yem maliyetlerinin yükselmesinden dolayı bu dönemde çok sayıda besi işletmesi kapanmış, hayvan varlığında ciddi bir azalma olmuştur. Dünyanın pek çok gelişmiş ülkesi yaşanan bu kuraklık ve aynı dönemde artan gıda fiyatlarına önlem olarak tarımsal destekleri arttırmıştır. İhracata bazı kısıtlamalar getirerek kendi iç piyasalarını düzenleme yoluna gitmiştir. Bu dönemde Türkiye'de ise Hükümet, işletmelerin kapanmasını önlemek için hiçbir önlem almadığı gibi, hayvancılık desteklerinde radikal değişiklik yaparak hayvan başına destek ödemesine geçmiştir. Destekler hem azalmış hem de üretimi doğrudan artıracak destekler yerine doğrudan destek sistemine geçilmiştir. Bitkisel üretimde yararlı olmadığı için kaldırılan doğrudan gelir desteği 2008'den itibaren hayvancılıkta uygulanmaya başlanmıştır. Üstelik verilen desteklerin birçoğu süt hayvancılığına yöneliktir. Besiye özel destek verilmemiştir.

Yem fiyatları artarken, destek sistemi değişirken ve destekler yarı yarıya azalırken bir yandan da Türkiye'ye yasal ve yasal olmayan yollarla çok miktarda süt tozunun girmesi süt fiyatının düşmesine ve piyasanın çökmesine neden olmuştur. 2007 yılında süt tozu ithalatı nedeniyle çiğ süt fiyatı bölgelere göre 30-40 kuruşa kadar düşmüştür. Çiğ süt fiyatındaki bu düşüşler nedeniyle 300-400 bin arasında olduğu tahmin edilen süt hayvanı kesime gitmiştir.

Bu kapsamda;

SORU 1) Hayvancılık politikalarımızı değiştirerek, hayvan ve hayvansal üretimimizi arttıracak tedbirleri alarak hayvancılığımızı uluslar arası rekabet edebilir bir düzeye getirmeye yönelik bir çalışmanız var mıdır?

CEVAP 1) Tarım sektöründe önemli bir yere sahip olan hayvancılık Hükümetimizce öncelikli sektör olarak ele almış ve bu kapsamda hayvancılık destekleri, sektörün gelişmesi ve verimliliğin artırılmasına yönelik olarak etkinleştirilmiştir.

Bu kapsamda; Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılıkta çeşitli konularda 2000 li yıllarda başlamış olan hayvancılık desteklemeleri 2011/1430 sayılı "2011 yılında yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı" ile devam ettirilmiştir. Söz konusu kararda özellikle hayvancılık ile ilgili olarak yetiştiricilerimize; anaç sığır-manda, koyun-keçi, suni tohumlamadan doğan buzağı, suni tohumlamadan doğan çevirme melezi, çiğ süt, çiğ sütün değerlendirilmesi, projeli damızlık koyun-keçi, besilik erkek sığır, gen kaynaklarının korunması, tiftik, ipek böceği, arı ve su ürünleri yetiştiriciliği, kaba yem üretimi, tazminatlı hayvan hastalıkları, hastalıktan ari işletme, hayvan hastalıkları ile mücadele, programlı aşı uygulamaları konularında destekleme ödemeleri yapılmıştır.

Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerince tarım kesimine kullandırılan kredilerde faizler hayvancılık sektörü için %100 sübvansede edilerek 1 Ağustos 2010 tarihinden itibaren faizsiz kredi uygulaması başlatılmıştır. Hayvancılığa yönelik faizsiz kredi uygulaması

kapsamında, uygulamanın başlamasından 2011 yılı sonuna kadar 6 Milyar TL'nin üzerinde kredi kullanılmıştır.

Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki illerde damızlık süt işletmesi kuranlara inşaat yapımında % 30, makine ve gebe düve alımında ise % 40 oranında hibe desteği verilmesi Bakanlar Kurulunun 2009/57 sayılı kararı ile hükme bağlanmış olup, projenin uygulanması 2012 yılında da devam edecektir. Bu kapsamda 2009-2011 yılları arasında 110 proje gerçekleştirilmiş 14.447 baş hayvan verilmiş ve 51,9 Milyon TL hibe ödemesi yapılmıştır. 81 proje yatırımı ise devam etmektedir.

Doğu Anadolu Projesi kapsamındaki illerde kombine veya etçi ırklarla damızlık işletmesi kuranlara inşaat yapımında % 30, makine ve gebe düve alımında ise % 40 oranında hibe desteği verilmesi Bakanlar Kurulunun 2010/34 sayılı kararı ile hükme bağlanmış olup, projenin uygulanması 2012 yılında da devam edecektir. Bu kapsamda 2010-2011 yılları arasında 76 proje gerçekleştirilmiş 7.030 baş hayvan verilmiş ve 30 Milyon TL hibe ödemesi yapılmıştır. 44 proje yatırımı ise devam etmektedir.

Süt sektörünün içinde bulunan üretici, özel sektör ve kamu sektörlerinin katılımları ile 2009 yılı içerisinde kurulmuş olan Süt Konseyi sayesinde süt üreticilerinin sıkıntıları yakın takip edilmekte ve süt regülasyon desteğinin de gerekli zamanlarda devreye sokulması ile bu zorlukların giderilmesi ve süt piyasasında bir denge oluşturulmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Kırmızı et sektörüne yönelik sorunları tespit edilebilecek ve çözüm önerileri geliştirebilecek Ulusal Et Konseyi 25.08.2010 tarihinde kurulmuştur.

Hayvancılığın geliştirmesine yönelik olarak verilen desteklerin yanında önemli projeler de yürütülmektedir. Bu projelerden bazıları aşağıda belirtilmektedir.

- Sığırlarda suni tohumlama,
- Önsoykütüğü –Soykütüğü,
- Döl kontrolü faaliyetleri,
- Küçükbaş Hayvancılığın Islahı,
- Mera ve Yem Bitkileri Üretimini Geliştirme,
- Yetiştirici-Üretici Örgütlerinin Kurulması,
- Hayvan Hastalıkları ile Mücadele,
- Süt Sığırcılığı Kooperatif Yatırımları,
- Hayvan Gen Kaynakları ve Sürdürülebilirliğinin Sağlanması,
- Koyun ve Keçi Yetiştiriciliğini Geliştirme Projesi

Verilen destekler ve yürütülen projeler sayesinde, 50 baş ve üzeri kapasiteye sahip işletme sayısı 2002 yılında 4.300 iken, 2010 yılında 24.000'e ulaşmıştır. Ülkemizde süt üretimi 2002-2010 yılları arasında %61 oranında bir artış ile 8,4 Milyon tonda 13,6 Milyon tona yükselmiştir. Aynı dönemde kırmızı et üretimi ise %86 oranında bir artış ile 420 Bin tondan 780 Bin tona çıkmıştır.

SORU 2) Irk ıslahı ve hayvan hastalıkları ile mücadele konusunda ne gibi çalışmalarınız vardır?

CEVAP 2) Hayvan ırklarının ıslahına yönelik önemli faaliyetlerin başında gelen suni tohumlama çalışmalarına önem verilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda suni tohumlama sayısı,

2002 yılında 624 Bin adet iken, 2011 yılında 3 Milyon adede ulaşmıştır.

Bakanlığımız ve Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği arasında ulusal düzeyde ortaklaşa yürütülen “Döl Kontrolü Projesi” 2000 yılından itibaren yürütülmektedir. Proje kapsamında, sığır türünde gelecek nesillerin tesadüfe bırakılmaması için soy kütüğü kayıtlarına dayalı olarak siyah alaca ırkında döl kontrolü yapılmaktadır. 2011 yılı sonu itibarıyla damızlık değeri hesaplanan siyah alaca boğa sayısı 52 baş olup, bu durum ülkemiz açısından önemli bir çalışmadır. Yine Bakanlığımız ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği aracılığı ile yapılan çalışmalarla sığırlarda sınıflandırma çalışmaları ile amaçlı çiftleştirme konularında eğitimler yapılarak işletme bazında ırk ıslahına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda halen test çalışmaları sürdürülen 41 baş boğa bulunmaktadır. İhtiyaca binaen Esmer ırkında 5 baş Simental ırkında ise 1 baş boğanın test çalışmaları sürmektedir. Irk ıslahında hızlı bir metot olan embriyo transferine önem verilmiş ve bununla ilgili yönetmelik hazırlanarak yayımlanmıştır.

Hayvan hastalıklarının önlenmesine yönelik Bakanlığımızca ulusal ve uluslararası seviyede önemli ve etkin projeler yürütülmekte olup, bu projeler ile hayvan hastalıklarının önlenmesinde önemli bir başarı sağlanmıştır. Bu kapsamda yapılan çalışmaların bazıları şu şekildedir;

- 2008-2010 yılları arasında uygulanan Türkiye’de Şap Hastalığının Kontrolü Projesi kapsamında, etkin temizlik, dezenfeksiyon ve programlı aşılama politikası ile Türkiye’de Şap Hastalığının kontrol altına alınması amaçlanmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda, 12. Faslin açılış kriterlerinden biri olan “Trakya’nın Şap Hastalığından Aşılı Arılık Statüsü” 27 Mayıs 2010 tarihinde Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı (OIE) tarafından onaylanmıştır. Önümüzdeki dönemde, Trakya’nın tüm hayvan hastalıklarından arî hale getirilerek damızlık hayvan arz merkezine dönüştürülmesi, elde edilen arılık statüsü sayesinde ülkemizin hayvan ve hayvansal ürünler ihracat üssü olması hedeflenmektedir.
- 2011 yılı sonbahar döneminde II. Faz Şap Hastalığının Kontrolü Projesi devreye girmiş olup, 2014 yılı ilkbahar şap aşılama kampanyası ile sonlandırılacaktır. İkinci faz projenin toplam bütçesi 38,3 Milyon Avro olup, 32,6 Milyon Avroluk kısmı Avrupa Birliği hibesidir. Proje kapsamında; Trakya ve Anadolu’da bulunan tüm sığırlar yılda iki kez, Marmara ve Ege Bölgesinde bulunan koyun-keçiler ise yılda bir kez Şap Hastalığına karşı aşılanacaktır. Proje ile Türkiye’de Şap Hastalığını kontrol altına almak ve alınacak ilave tedbirler ile Marmara ve Ege Bölgelerinde Şap Hastalığından Aşılı Arılık Statüsü elde edilmesi hedeflenmektedir.
- Bakanlığımızca, kuduz hastalığının kontrol altına alınması amacı ile Avrupa Birliği destekli “Türkiye’de Kuduz Hastalığının Kontrolü” projesi 2008-2010 yılları arasında uygulamıştır.
- Koyun ve keçilerin küpelenmesi ve aşılama projesi ile Ülkemizdeki tüm koyun keçi türü hayvanların küpelenmesi, kayıt altına alınması ve PPR hastalığının kontrol altına alınarak eradike edilmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu proje kapsamında aşı ve kulak küpesi tedariki, küpelenen ve aşılanan hayvanların kayıt altına alınması için veri tabanı kurulması ile aşılama ve küpeleme faaliyetlerine teknik ve lojistik destek faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 2010 yılı kampanya dönemlerinde 22 Milyon koyun ve keçi türü hayvan aşılanıp, 11 Milyon hayvan kimliklendirilmiştir.
- Bakanlığımızca 2012 yılından itibaren ülkemiz laboratuvarlarında da üretilmeye başlanan konjunktival aşı kullanılmak suretiyle bruselloz hastalığına karşı her yaştaki hayvanın aşılama gerçekleştirilerek, hastalığın kontrol altına alınması sağlanacaktır.

- 2003 yılından itibaren Trakya'da bulunan süt sığırları işletmelerinde uygulanan sığır tüberkülozu ve sığır brusellozu hastalıklarından ari işletmelerin desteklenmesi çalışmaları 2011 yılından itibaren ülke geneline çıkartılarak hastalıkla mücadelede etkinlik artırılmıştır. Bu çalışmalar ile ülkemiz genelinde "Hastalıktan Ari İşletmelerin" sayısı artırılması hedeflenmektedir. Hastalığın görülme oranı kabul edilebilir seviyelere indirildikten sonra ise test ve kesim metodu uygulanmak suretiyle hastalığın eradikasyonuna gidilecektir.
- Avrupa Birliği 2005 Yılı Mali Yardımları çerçevesinde yürütülen "Türkiye'de Yeni Veteriner Sınır Kontrol Noktalarının Kurulması Projesi" kapsamında, havalimanı (İstanbul Sabiha Gökçen), liman (İzmir, Mersin) ve kara (Cilvegözü-Hatay, Sarp-Artvin, Habur-Şırnak) olmak üzere toplam 6 adet Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü kurulmuştur. Ayrıca, Kapıkule ve Gürbulak Tahaffuzhane ve Gümrük Veteriner Müdürlüğü, Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğüne dönüştürülmüştür. Bu sınır kontrol noktalarından ithalat, ihracat ve transit geçiş hizmetleri yürütülmektedir.

SORU 3) Hayvancılık desteklemelerinin tarım destekleri içerisindeki payını artırmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 3) Son 9 yılda hayvancılık desteklerinin tarımsal destekler içerisindeki payı önemli seviyede artırılmıştır. 2002 yılında tarımsal destek bütçesi içerisinde hayvancılığın payı %4,4 iken, 2011 yılında %26'ya çıkarılmıştır. Aynı şekilde Hayvancılıkta destek kalemi sayısı 2002 yılında sadece 4 iken, 2011 yılında 27'e çıkarılmıştır.

Hayvancılık destekleri, 2011 yılında 2002 yılına oranla rekor artış göstererek 20 kattan fazla artmıştır. Hayvancılık destekleri kapsamında; 2002 yılında 83 Milyon TL destek ödenmiş iken, 2011 yılında 1 Milyar 726 Milyon TL destekleme ödemesi yapılmıştır. Önümüzdeki dönemde de hayvancılık destekleri ve hayvancılığın geliştirilmesine yönelik projeler artarak devam edecektir.

SORU 4) Hayvancılığın en önemli girdisi olan yemle ilgili olarak; kaliteli kaba yem açığının giderilmesi için ekim alanlarının genişletilmesi, meraların ıslah edilmesine yönelik bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 4) Yem bitkileri desteklemeleri 2000 yılında 2000/467 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile başlatılmıştır. 2000/467 sayılı kararname ve uygulama esaslarının belirlendiği tebliğ ile birlikte yonca, korunga, fiğ, macar fiği, silajlık mısır, sorgum türleri, hayvan pancarı, yem şalgamı, tritikale ile fiğ karışımları ve yapay çayır mera tesisleri destekleme kapsamında değerlendirilmiştir. 2011 yılı yem bitkileri destekleme uygulamalarında ise yukarıdaki yem bitkilerine ek olarak yem bezelyesi ilave edilmiş olup, ayrıca tek yıllık yem bitkileri ile buğdaygil yem bitkileri karışımına da destek verilmektedir.

Yem bitkileri üretimi önemli oranda desteklenmiş ve sağlanan desteklerle yem bitkileri üretim alanı son 8 yılda %83 artırılmıştır. 2002 yılında yem bitkileri üretim alanı 1,2 Milyon hektar iken, 2010 yılında 2,2 Milyon hektara ulaşmıştır. Bu artış ile ülkemizin yaklaşık 50 Milyon ton civarında olan kaliteli kaba yem ihtiyacının yaklaşık %75'i karşılanmıştır.

Ayrıca fark ödemeleri kapsamında yem hammaddesi olarak kullanılan; dane mısır, buğday, arpa, yulaf, çavdar, tritikale, soya gibi ürünlere prim desteği verilmektedir. Fark ödemeleri kapsamında 2002 yılında toplam 186 Milyon TL prim desteği verilmiş iken, destek miktarı

2011 yılında 2 Milyar 502 Milyon TL'ye ulaşmıştır.

Ülkemizde meraların daha verimli ve planlı bir şekilde kullanılarak korunması amacıyla 4342 Sayılı Mera Kanunu kapsamında tespit ve tahdit çalışmaları yapılmaktadır. Bu kapsamda zayıf vasıflı mera, yaylak ve kışlaklar ile umuma ait otlak ve çayırlar programa alınarak ıslahı yapılmaktadır. 2000-2011 yılları arasında 932 adet proje uygulamaya konulmuş ve 4.238.973 dekar alan ıslah edilerek ülkemiz hayvancılığının hizmetine sunulmuştur. Ayrıca ıslah çalışmaları program dahilinde devam etmektedir.

SORU 5) Kontrolsüz kesimlere karşı denetimleri artırmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 5) Hayvan yetiştiricilerinin hayvanlarını ilçe sınırları içerisinde bir kesimhaneye sevk etmeleri halinde; sığır cinsi hayvanlar için pasaport, koyun-keçi türü hayvanlar için nakil belgesi, kanatlı hayvanlar için ise nakil beyannamesinin olması gerekmektedir. İlçe sınırları dışında bir kesimhaneye sevk etmeleri durumunda pasaport/nakil belgeleri ile İl/İlçe Müdürlüklerimize başvurarak Veteriner Sağlık Raporu almak zorundadır. Resmi ve özel kesimhanelerde yapılan kesim işlemleri buralarda görevli resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekimlerin denetim ve kontrolünde yapılmaktadır.

SORU 6) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı olarak sektörün tüm kesimlerinin görüşleri doğrultusunda kısa, orta ve uzun vadeli bir hayvancılık stratejisi projesi hazırlamayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 6) Bakanlığımızca hayvancılık sektörü öncelikli sektör olarak ele alınmakta olup, sektörün geliştirilmesi ve sürdürülebilir bir üretim sağlanması amacıyla, tarımsal desteklerden hayvan sağlığına, yem üretiminden hayvansal ürün tüketiminin artırılmasına kadar pek çok alanda önemli çalışmalar yürütülmektedir. Hayvancılığın geliştirilmesine yönelik orta ve uzun vadede hedeflerimiz;

- Tarım sektörü içerisinde hayvansal üretimin payının yükseltilmesi,
- Yüksek rakımlı ve ideal yağış kuşağındaki bölgelerimizde etçi sığır ırklarının geliştirilmesi,
- Besilik materyalin etçi ırklardan temininin sağlanması,
- Sürdürülebilir mera yönetiminin sağlanması ve küçükbaş hayvancılığının modern işletme hayvancılığına geçişinin sağlanması,
- Hayvansal üretim bölgelerinin oluşturulması,
- Hayvansal Ürün Piyasa Düzenleme Kurumunun kurulması,
- Üst gelir grubuna yönelik pazar değeri yüksek ürün standartlarının oluşturulması (pembe et gibi) ve tarım ürünlerinin markalaştırılmasıdır.